

Medietilsynet
Nygata 4
1607 Fredrikstad

Deres e-postadresse: innspill@medietilsynet.no
Deres referanse:

Dato: 06.11.2025
Vår referanse: Pål Lomeland

Innspill til utredning om NRKs bidrag til mediemangfold

Norsk Lokalradioforbund (NLR) viser til Medietilsynets invitasjon, kunngjort 9. oktober 2025, om å gi innspill knyttet til NRKs bidrag til mediemangfold og konkurransemessige virkninger av NRKs tilbud.

NLR organiserer over 80 prosent av lokalradiobransjen i Norge og arbeider for å fremme lokalradioenes interesser og sikre deres bærekraft. Lokalradio har gjennom flere tiår vært en viktig aktør i medielandskapet, og utgjør i dag en vesentlig del av den norske mediemodellen – både i kraft av sin tilstedeværelse og sin funksjon.

Innledning

NLRs innspill tar utgangspunkt i NRKs virksomhet på lydområdet – det vil si den delen av allmennkringkastingsoppdraget som utøves gjennom radio, nettradio, podkast og øvrige digitale lydflater. Vi avgrensner våre vurderinger til dette området fordi det er her lokalradioene selv har sitt virke, og hvor utviklingen i NRKs tilbud har direkte betydning for våre medlemmer og for konkurranseforholdene i radiomarkedet.

Denne avgrensningen er naturlig. For lokalradioene representerer NRK både en lokal konkurrent og en premissleverandør som i stor grad påvirker hvordan lydmarkedet utvikler seg – både teknologisk, innholdsmessig og publikumsrettet. Utviklingen de senere årene har vist en stadig sterkere konsentrasjon i markedet, samtidig som digitaliseringen har endret måten lyd distribueres og konsumeres på. I dette landskapet står NRK i en særstilling, ikke bare gjennom sitt omfang og sin finansiering, men også gjennom evnen til å forme publikums forventninger til hva radio og lyd skal være.

Allmennkringkastingens samfunnsoppdrag er et offentlig gode, og NRKs brede tilbud har stor verdi for både lyttere og samfunn. Samtidig må dette oppdraget forvaltes slik at det ikke svekker mulighetene for andre aktører til å bidra til mangfoldet. Når statlig finansiert virksomhet opererer side om side med kommersielle mediebedrifter, oppstår det en naturlig spenning mellom oppdrag og konkurranse.

Norsk Lokalradioforbund
NO 961 128 641
MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

Det er derfor av vesentlig betydning hvordan staten forvalter NRKs mandat, og hvordan det sikres at allmennkringkasterens virksomhet faktisk styrker – og ikke svekker – mangfoldet i lydmarkedet.

NRKs posisjon og innflytelse i lydmarkedet

Radiomarkedet i Norge består i hovedsak av tre typer aktører: den statlige allmennkringkasteren NRK, to kommersielle konsern med nasjonal dekning, og et stort antall lokalradiostasjoner med geografisk og tematisk forankring. Innenfor dette bildet har NRK en særstilling, både i omfang, ressursbruk og rekkevidde.

NRK driver i dag 14 riksdekkende radiokanaler på DAB+, i tillegg til regionale varianter av NRK P1 og P1+, samt et omfattende distriktsnettverk. De kommersielle aktørene P4-gruppen og Bauer Media tilbyr til sammen et tilsvarende antall kanaler, men med vesentlig mindre redaksjonelle ressurser og økonomisk handlingsrom. De mange lokalradioene utgjør et viktig supplement i medielandskapet, men opererer under helt andre forutsetninger når det gjelder finansiering, teknikk og distribusjon.

Ifølge NRKs årsrapport for 2024 bruker over 90 prosent av befolkningen ett eller flere av NRKs tilbud daglig. Radiokanalene har rundt 1,8 millioner daglige lyttere, og NRKs markedsandel på radio ligger stabilt på om lag to tredeler av markedet. Strømmetjenesten NRK Radio vokser fortsatt betydelig, særlig i aldersgrupper over 30 år. Dette illustrerer hvor sterkt NRK står på lydområdet sammenlignet med andre norske medieaktører.

I NRKs årsberetning for 2016 ble det anslått at statskanalen brukte nærmere 900 millioner kroner på radiodelen av virksomheten. Det er siste gang NRK offentliggjorde en tydelig kostnadsfordeling mellom radio, TV og nett. Tallene er derfor gamle, men de gir et bilde av størrelsesforholdet. Med dagens lønnsnivå og satsing på digital lydproduksjon er det rimelig å anta at ressursbruken i dag ligger betydelig høyere.

NRKs stabile finansiering gjør det mulig å opprettholde bemanning og produksjonsvolum som langt overgår konkurrentenes. Der private aktører må forholde seg til et kommersielt marked og svingende annonseinntekter, har NRK et forutsigbart grunnlag for drift og utvikling. Dette gir et strukturelt konkurransefortrinn som preger hele radiomarkedet.

NLR mener lydområdet bør vies særskilt oppmerksomhet i vurderingen av NRKs samfunnsrolle. NRK står sterkere her enn på noen annen plattform, og avstanden til de kommersielle og lokale aktørene øker. For å bevare et mangfoldig radiomarked må rammene for NRKs virksomhet utformes slik at det fortsatt finnes rom for uavhengige stemmer.

Samarbeid og samspill mellom NRK og lokalradio

Historisk har forholdet mellom NRK og lokalradioene vært preget av både samarbeid og konkurranse. Enkelte lokalradioer har til ulike tider hatt avtaler med NRK om utveksling av innhold eller praktisk samarbeid, særlig i områder der NRK ikke har hatt egen tilstedeværelse. Uavhengig av dette har NRK og Norsk Lokalradioforbund siden 1994 hatt en egen samarbeidsavtale om beredskap, som regulerer bruk av lokalradioene som kommunikasjonskanal ved kriser og nasjonale beredskapssituasjoner.

De siste årene har samarbeidet mellom NRK og lokalradioene utviklet seg i positiv retning. Etter at NRK fikk et tydeligere oppdrag om å bidra til økt mediemangfold, har kontakten mellom partene blitt tettere og mer strukturert. Et viktig tiltak i denne sammenhengen har vært etableringen av stillingen som redaktør

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

for mangfold og samarbeid, som har bidratt til en mer forutsigbar dialog og bedre samhandling mellom NRK og lokalradiobransjen. NRK deltar i dag aktivt på arenaer der lokalradioene samles, og bidrar med fagpersoner og erfaringer på konferanser, kurs og seminarer. Dette har styrket kontakten mellom aktørene og gitt lokalradioene bedre tilgang til NRKs kompetanse, særlig innen journalistikk, lydproduksjon og digital utvikling.

NRK har også bidratt til å utvikle møteplasser der kringkastere kan drøfte felles utfordringer og interesser. Slikt samarbeid på tvers av aktører er verdifullt i en bransje som står overfor mange av de samme spørsmålene – uavhengig av størrelse og finansiering. NRK har i tillegg tatt en aktiv rolle i felles initiativer, blant annet i forbindelse med markeringen av 100-årsjubileet for norsk radio, som samlet store deler av bransjen om et felles prosjekt.

Lokalradioene utgjør samtidig en viktig rekrutteringsarena for hele kringkastingsmiljøet. Mange av NRKs profiler har bakgrunn fra lokalradio, som ofte er første møte med journalistikk og lydproduksjon for unge talenter. For å sikre fremtidig rekruttering og kompetanseutvikling er det viktig at lokalradioene får rammevilkår som gjør det mulig å opprettholde denne rollen. NLR mener NRK kan bidra aktivt i dette arbeidet, både som samarbeidspartner og som del av et bredere faglig fellesskap i norsk radio.

Kampen om den lokale mediebrukeren

For lokalradioene foregår den viktigste konkurransen lokalt – om tid, oppmerksomhet og lytternes tillit. De sterkeste konkurrentene er NRKs distriktskontorer og de lokale avisene, begge med statlig finansiering.

Produksjonstilskuddet til lokalavisene har vært avgjørende for å bevare og utvikle lokal journalistikk i en tid der annonseinntektene faller. NRKs distriktskontorer har på sin side solide budsjetter og redaksjoner med god kapasitet til å dekke nyheter, samfunnsstoff og kultur. Mens NRK og avisene kan opprettholde lokal tilstedeværelse som del av et bredere offentlig finansiert oppdrag, må lokalradioene klare det samme på rene markedsvilkår.

Lokalradioene er små redaksjonelle miljøer som bygger på nærhet og tilstedeværelse i lokalsamfunnet. Det er nettopp dette som skiller dem fra de nasjonale aktørene og gjør dem viktige for mediemangfoldet. Men når ressursene blir færre, går det først og fremst ut over den journalistiske virksomheten. Mange stasjoner har måttet redusere bemanningen, og med det også muligheten til å produsere et bredt og oppdatert lokalt innhold.

NRK-dominansen er, slik NLR ser det, en sentral årsak til at det kommersielle lokalradiomangfoldet er under press, og at få lokale medier er i stand til å konkurrere med statskanalens regionale sendinger. Erfaringen viser at lokalradioer i større grad lykkes der NRK har begrenset lokal tilstedeværelse, eller der konkurransen om publikum er mindre. Dette illustrerer hvordan statskanalens nærvær og ressursbruk direkte påvirker de lokale markedenes dynamikk og mangfold.

Dersom utviklingen fortsetter i samme retning, er det en reell fare for at mangfoldet svekkes – ikke fordi de lokale aktørene mangler vilje eller ideer, men fordi de ikke har forutsetningene til å stå i konkurransen over tid.

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

NLR mener at dersom man ønsker et sterkt og variert lokalt medietilbud, må også lokalradioene ha tilgang til ordninger som gir rom for redaksjonell satsing. Det handler ikke om å beskytte bransjen mot konkurranse, men om å gi like muligheter til å bidra med uavhengig, lokal journalistikk.

NRK som drivkraft for et fragmentert og konsentrert lydmarked

Digitaliseringen av radio har på kort tid endret konkurranseflaten i det norske lydmarkedet. Overgangen til DAB har åpnet for flere kanaler, mer målrettet innhold og større valgfrihet for publikum. NRK, P4-gruppen og Bauer Media har utnyttet disse mulighetene til å etablere en rekke nye radiotilbud og nisjekanaler. Samlet har dette gitt et mer fragmentert lyttermarked – men samtidig et marked der makten og ressursene er konsentrert hos et fåtall store aktører.

Utviklingen må ses i lys av endrede medievaner. Lytterne forventer i dag et bredt og tilgjengelig lydtilbud på digitale flater. At NRK og de kommersielle aktørene tilpasser seg dette, er både naturlig og nødvendig. Samtidig må det påpekes at NRK som dominerende aktør har hatt en særlig rolle i å forme retningen for hele markedet. NRK var hovedpådriver for overgangen til DAB – en reform som moderniserte radiodistribusjonen, men som ble gjennomført uten at konsekvensene for små og uavhengige lokalradioer ble tilstrekkelig vurdert.

For lokalradioene er handlingsrommet i dag begrenset. Ressursmangel gjør det umulig å følge samme utviklingsløp som NRK og de kommersielle konsernene. De kan hverken etablere parallelle kanaler eller bygge større digitale univers med strømmetjenester og podkasttilbud. Dermed vokser avstanden mellom de store og de små aktørene i lydmarkedet, selv om alle opererer under de samme regulatoriske rammene.

NLR vil understreke at det finnes offentlige støtteordninger for lokalradio, men at disse ikke står i forhold til behovet. Ordningene er for små og for snevert innrettet til å møte de strukturelle utfordringene som digitaliseringen har skapt. Skal lokalradioene kunne fylle sin samfunnsrolle også i framtiden, må virkemidlene bedre dimensjoneres og rettes mot teknologi, innholdsutvikling og digital distribusjon. En bærekraftig lydsektor forutsetter at alle typer aktører kan delta på rimelig like vilkår.

NRKs kommersielle dreining i innhold og uttrykk

NRK har en sterk og vedvarende markedsposisjon i norsk radio, og de redaksjonelle og økonomiske ressursene som følger med, gir kanalen en frihet og gjennomslagskraft som ingen andre aktører i bransjen kan matche. Denne posisjonen brukes i dag på en måte som i økende grad plasserer NRKs radiotilbud tett opp mot de kommersielle kanalene – både i innhold, form og presentasjon.

Både nasjonalt og lokalt konkurrerer NRK med kommersielle aktører om de samme lytterne. Dette gjelder ikke bare andeler av den samlede radiolyttingen, men også i de lokale markedene der NRKs distriktskontorer og lokalradioene tilbyr mye av det samme stoffet. Etter NLRs vurdering utfordrer denne utviklingen grunnideen bak allmennkringkasteroppdraget. I et lite mediemarked, der det ikke finnes et kommersielt grunnlag for å dekke alle publikumsbehov, bør NRKs rolle være å utfylle markedet – ikke å kopiere det.

Endringene i NRK P1 illustrerer tendensen. Kanalen har de siste årene fått et mer kommersielt uttrykk, med økt vekt på populærmusikk, færre nyhetsavbrudd og lengre sendeflater. Dette gir kanalen et format som i større grad minner om de kommersielle stasjonene, der målet er å maksimere lyttetid. Samtidig ser

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

man at innhold som springer direkte ut av allmennkringkasterens samfunnsoppdrag, i økende grad plasseres utenfor de mest attraktive sendetidene.

For en statlig finansiert allmennkringkaster bør det være et grunnleggende ansvar å bidra til bredde og kulturelt mangfold, snarere enn å strømlinjeforme tilbudet etter de samme kommersielle prinsippene som private aktører.

Lanseringen av nye nisjekanaler peker i samme retning. Da NRK lanserte NRK MP3, rettet mot yngre lyttere, gikk kanalen inn i et marked som allerede var godt dekket av kommersielle tilbud. Den første kampanjen brukte slagordet «Mindre reklame – mer musikk», som ble møtt med kritikk for å være et direkte konkurransegrep mot de kommersielle kanalene. Slagordet ble senere endret til «Alltid musikk», men satsingen illustrerer likevel hvordan NRK beveger seg inn i segmenter som allerede er markedsmessig betjent.

NLR mener at NRK bør bruke sitt unike handlingsrom til å styrke mangfoldet i lydmarkedet, ikke til å speile de kommersielle aktørene. En allmennkringkaster har både muligheten og ansvaret for å løfte frem innhold, artister og perspektiver som ellers ville hatt begrenset plass i et kommersielt medielandskap. En tydeligere avgrensning av NRKs rolle vil gi både allmennkringkasteren og de øvrige aktørene bedre vilkår for å ivareta sine respektive oppdrag – til beste for mangfoldet i norsk radio.

Behov for en tydelig avgrensning av samfunnsoppdraget

NRK er en statsfinansiert allmennkringkaster med en dominerende posisjon i det norske lydmarkedet. Denne posisjonen er særlig tydelig på radio, hvor statskanalen i flere tiår har hatt rundt to tredeler av markedet. Det er naturlig at NRK skal være tilgjengelig og relevant for et bredt publikum, men når ambisjonene først og fremst måles i markedsandeler, oppstår et prinsipielt spørsmål: hvor stor må en allmennkringkaster egentlig være for å fylle sitt oppdrag?

Etter NLRs vurdering bør NRK i større grad måles på egenart og kvalitet, fremfor kvantitet. Allmennkringkasterens oppgave er å utfylle det kommersielle markedet, ikke å dominere det. I dag ser vi likevel en utvikling der NRK i økende grad tilpasser sitt innhold og sine kanaler etter de samme prinsippene som private aktører – både nasjonalt og lokalt. Dette svekker NRKs rolle som korrektiv og bidrar til en ytterligere konsentrasjon av makt og oppmerksomhet i lydmarkedet.

Det bør derfor foretas en helhetlig vurdering av NRKs samfunnsoppdrag innen radiomediet. Myndighetene må definere klarere grenser for hvor langt NRK skal strekke sitt mandat i de mest kommersielle segmentene. Kravene til egenart må styrkes, særlig på hovedkanalene og i de mest attraktive sendetidene. Dette bør inkludere konkrete forventninger til norsk innhold, samfunnsrelevant journalistikk og musikalsk bredde – ikke bare høy lyttetid.

I Storbritannia er det nylig gjennomført en tilsvarende vurdering av allmennkringkasterens rolle. BBCs oppdrag er nå tydeligere avgrenset gjennom nye retningslinjer som krever at tilbudet skal skille seg klart fra kommersielle aktører. De britiske myndighetene har også lagt større vekt på hvordan BBCs virksomhet påvirker konkurransen i mediemarkedet. Dette viser at det er fullt mulig å presisere allmennkringkasterens rolle uten å svekke dens legitimitet, men samtidig sikre bedre balanse mellom offentlige og private aktører.

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

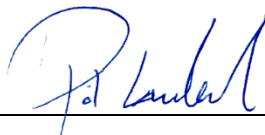
Den norske lokalradiobransjen lever allerede med små marginer og hard konkurranse. En ytterligere kommersialisering av NRKs radiotilbud forsterker denne ubalansen. NLR mener derfor at det er nødvendig med en klarere politisk og regulatorisk avgrensning av NRKs rolle i lydmarkedet – slik at allmennkringkasteren bidrar til mangfold, ikke til konsentrasjon.

Det handler ikke om å begrense NRK, men om å sikre et helhetlig økosystem der også lokale, uavhengige aktører har rom til å eksistere og utvikle seg.

For Norsk Lokalradioforbund,

Aslak Sommerfelt Skretting,
Styreleder

Pål Lomeland,
Daglig leder

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no